

Müşterinin istediği yere gitmeyen taksilerin plâkaları alınacak

AKŞAM

Beden terbiyesi istişare heyeti amatör talimatnamesini kabul etti

Sene 24 — No. 8238 — Fıatı her yerde 5 kuruş

CUMA 26 Eylül 1941

Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Atatürk dil meselesine niçin uğraştı?

Orta Çağa kadar, imanları aynı ideal etrafında toplayan en büyük kuvvet din birliği idi. Bu da milletlerin en sağlam bağıydı. Atatürkün bu derece ehemmiyet verdiği eserin değerini anlamak bu meselenin bu mahiyetini göz önünde tutmalıdır. Atatürk vatani kurtarıp milleti dirilttiği vakit, ona, yaşama ve esaret duygusunu aşılama istedi. Bu koyu milliyet devrinde, herşeyden önce, Türk milletine çok eski mazisini, bütün medenilere örnek olmuş yüksek medeniyetini öğretmek lâzım gelirdi. Bunun için Türk tarihinin en eski dil olduğunu ortaya attı. Atatürkün bu bahislerde ileri sürdüğü arama ve inceleme usulünde basit ve mücerret görüşleri bir mütahhasın kupkuru kıl kanaatlarını değil, koca bir millete yüce varlığını anlatmak için bir kurtarıcı ve yol göstericinin ihtiras ve heyecan dolu anlatımı, sönmek bilmiyen ihtilâl ateşini aramak doğru olur.

Atatürk, ortaya attığı davayı Türk dilinin, bütün dillere esas olması muhtemel eşikliğini, kendi kendine yeterliğini, saflığa doğru gittikçe zenginliğinden ve güzelliğinden birşey kaybetmediğini ispata çalıştı, bu işten anılanları — tek kişiyi ihmal etmeden — bu yolda çalışmaya sevketti. Daha büyük bir cesaretle ve samimiyetle, bu çalışmalara memleketlerin tanınmış âlimlerini de davet etti. Büyük Adamın bu işe yıllarca nâsi yorulmaz bir merakla sarıldığı, uyuklarından feda ederek çalıştığı şahsen nasıl uğraştığını hepimiz biliyoruz. Vasiyetini kurtardığı bu millete, bilhassa münevverlere, mukaddes bir vazife yüklemiştir. Bunun için ki bu eserin başlangıcını her yıl hatırlamak kararını derin takdire karşılar.

Dil islahatının geçirdiği safhaları malumdur. Her çetin mevaların araştırma, deneme zorluklarını dil bahsinde de gördük, nihayet bütün bu çalışmalar en nihayet mecrasına girdi. «Dil yapılmaz, kendi kendine olur» nazariyesine ne kadar doğru ise, içtimal meşaseselerin tekâmül seyrine, bu tekâmülü geciktiren suni engelleri ortadan kaldıran cesaretle de o derece aşıkardır. Türk dili, zaten sadeliğe, saflığa doğru gidiyordu. Fakat, atılan adımlar tereddütlü, korkak ve cüretsizdi. Atatürk, süratle ve bir anda başladığı diğer büyük içtimal inkişaf gibi, dil bahsinde de millî vicdanın temayüllerinden geri kalmış bir müesseseye, içtimal hakikate çabuk uyması için, hakikalar yaratan kudretli ellerle bir darbe vurdu, yeni ve feyizli bir yol açtı. O yol üstünde yürüyoruz.

Umarız ki bu günün her yıl kutumünü yalnız sözle değil, Türk dilini zenginleştirecek, ona hakikatlar verecek ciddi eserler meydana çıkarak kutlamak âdet olacaktır.

Almanlar Kırım'a karşı harekete başladılar

70,000 mevcutlu dört fırka methali çok dar olan berzahı zorluyor

Ukraynada Alman ve Macarlar mühim bir endüstri şehrine yaklaştılar

Londra 25 (A.A.) — Reuters: Londra'nın salâhiyetli mahfillerinde haber verildiğine göre, takriben 70,000 mevcutlu dört fırka kadar tahmin edilen Alman kuvvetleri tarafından, Kırımı müteveccih bir hareket inkişaf halindedir.

Londra 25 (A.A.) — Reuters: Almanlar; Kırımı karşı yaptıkları taarruzda, methali çok dar olan berzahı zorlamağa çalışmaktadırlar. Ve berzahı zaptetmedikleri takdirde şimdi taarruza iştirak ettikleri söylenen dört fırkadan fazla asker kullanmaları az muhtemeldir.

Almanların, berzahın daha şarkında bir taarruza teşebbüs etmeleri ihtimali vardır. O kısımda saha son derece dar olup, üzerine kolayca köprüler kurmak imkânı vardır.

Taarruz söylendiğine göre, Dnieperin şark kısmı istikametinde yapılmaktadır. Cephenin bütün boyunca şiddetli muharebeler olduğunu teyit eden haberler gelmiştir.

Murmansk muntakasında ve Finlandiya hududunun diğer taraflarındaki Alman taarruzları karşılansın. Ve Rusların merkez bölgesinde müteaddit mevzî ve mukabil taarruzlarda bulundukları zannedilmektedir.

Ukraynada

Budapeşte 25 (A.A.) — Macar ajansı bildiriyor: Müttefik kuvvetler, çenber dışında kalan ve ricat etmek olan düşman birliklerini takip ederek yeniden arazi kazanmışlar ve Denetz havzasının en mühim endüstri şehirlerinden birine yaklaşmağa muvaffak olmuşlardır. Düşmanın gitgide artan bir endişe ve gece gündüz hummalı bir hareket müşahade edilmektedir. Düşmanın hava faaliyetinin artmış olması da bu endişe ile izah edilebilir. Sovyet tayyareleri hatlarımız üzerinde ve cephe gerilerinde uçmaktadırlar. Bunlardan ikisi Macar tayyare dafi topçusu tarafından düşürülmüştür.

Sabık Şah'ın paraları

Tahkikat neticesinde yabancı bankalarda mühim mevduatı olmadığı anlaşıldı

Tahrân 26 (A.A.) — İran hükümeti perşembe günü neşrettiği bir tebliğde, yapılan derin tahkikat neticesinde sabık şahın yabancı bankalarda ehemmiyetli miktarda mevduatı bulunduğu hakkındaki sayıların tahakkuk etmediğini bildirmektedir. Son günlerde İran parlamentosunda yapılan açık ittihamat ile sabık şahın yabancı memleketlerde büyük bir serveti olduğu öne sürülmüş ve matbuat hükümetin bu büyük servete vaziyet etmesi lâzım geldiğini münakaşa etmişti. Tahrânın yarı resmi gazetelerinden biri sabık şahın zevcesinden mada bütün mensuplarının kendisi birlikte İranın cenubu şarkısındaki Kermansah'da bulunduklarını ve pek muhtemel olarak gideceği yere kadar refakat edeceklerini bildiriyordu. Bu gazete sabık şahın Birleşik Amerika'ya gittiğini ve zevcesinin Tahrâna oğlunun yanına döneceğini ilâve ediyordu.

B. Churchill beyanatta bulunacak

Londra 25 (A.A.) — Reutersin parlamento muhabiri bildiriyor: Parlamentosun açılmasını müteakip mister Churchill, cari usullere tevfiik harp vaziyeti hakkında beyanatta bulunacak ve ezcümle Rus-yadan bahsedecektir.

Yukarıda Şark cephesinde Alman askerleri bombardıman edilen bir istihkâma doğru ilerliyorlar, aşağıda cephe gerisinde faaliyette bulunan bir Rus çetesi

Leningrad elektriksiz ve susuz

Buna rağmen müdafaaya devam ediyor

Londra 25 (A.A.) — Leningrad mütecavize karşı kahramanca mukavemet ve şehir halkı da elektrik ve sudan mahrum kalmış olmakla beraber faaliyette devam etmektedir. Almanlar bu muntakada ancak pek ağır ilerleyebildiklerini itiraf ediyorlar.

Alman askeri müşahitleri Leningrad muharebesinin bir an evvel bitirilmesi lüzumunu kabul ediyorlar. Bunun sebebi yalnız kışın yaklaşmakta olması değil aynı zamanda fazla işi yıpranmış olan merkez ve cenup ordularını takviye etmek zaruretidir. Filhakika, Sovyetlerin Londra büyük elçisi M. Maiskinin de dün Amerika ticaret odasında söylediği gibi, Almanlar şark cephesinde şimdiye kadar ölü, yaralı ve esir olarak hiç değilse 3 milyon kişi kaybetmişlerdir.

İran Harbiye Naziri Sovyet ve İngiliz kumandanlarını kabul etti

Moskova 25 (A.A.) — İran Harbiye nazirinin, 22 eylül günü Sovyet İngiliz ve İran ordu kumandanlarını, askeri mahfil salonlarında kabul ettiğini, Moskova radyosu, Tahrâna atfen bildirmektedir.

Dikkatler:

Bir etiket, bin haykirmadan efaldır!

İstanbul pazar kurulan bir yerinde bir kahvehane vardı. Bu satırların muharriri oraya oturdu. Bir saat kadar birini beklemek mecburiyetindeydi. Zervavatçının biri, mütemadiyen avaz avaz: — Dört pathcan beş kuruş! diye haykırıyordu.

Mübâlağa olmaması için, «her üç saniyeye bir haykırma isabet eder!» desek bile, saatte 1200 nidâ eder. Ne müthiş bir enerji israfı! Her halde dört pathcan kalorısından fazla kudret istihlak etti. Halbuki bu müddet zarfında kendisine bir tek alıcı bile uğramadı. İhtimal kafa şışirdiği için... (Ve hele, vah o civarda evi olanların haline!)

Mütarekede şehrimize gelen Avercenko isimli bir Rus muharriri, bizim bu kabil sokak satıcılarına dair: «Bir fare kaparı için bu kadar gürültü! Ya apartman satmağa kalksalar...» der ve hemşerilik seviyemizle buykaldından alav eder.

Bir etiketin bin haykırma yerini... «İçim ne zaman anlıyacağız? Bu intidihlikten nasıl kurtulmalı?»

Rus seferi katî safhaya giriyor

Önümüzdeki haftalarda katî muharebeler bekleniyor

Bern 25 (A.A.) — Basler National Zeitung'un Berlin muhabiri, askeri Alman kaynaklarından aldığı malûmata istinaden Ukrayna harbinin sona ermek üzere olduğunu yazıyor ve şunu ilâve ediyor: «Sovyetlerin ümitsiz zavretlerine ve harbe soktukları büyük ihtiyat kuvvetlerine rağmen, Rus mukavemeti ancak bir müddet daha devam edebilecektir. Hatta Almanlar infisah âlâmetlerinden bile bahsediyorlar. Maamafih alınan haberlerden Rusların en son gayretlerini de sarfetmekte oldukları ve ellerinde mevcut her nevi tankları, hafif, ağır ve nihayet 52 tonluk en ağır tankları da dalgalar halinde ileri sürdükleri anlaşıyor.

Salâhiyetli Alman kaynaklarına göre önümüzdeki haftalarda cereyan edecek muharebeler Rus harbinin katî neticesi üzerinde müessir olacak ve netice kış gelmeden alınacaktır. Bir İtalyan gazetesinin mütalâası Roma 25 (A.A.) — Stefani: Piccolo gazetesi, Sovyetlere karşı yapılan harbin ilk neticelerine ait bilanço'yu neşretmektedir. 1 — Rusyanın asker mevcudu yarı yarıya inmştir. Filhakika ölen, yaralanan ve esir edilen Sovyet askerinin sayısı altı milyondur. Alman telefati, buna kıyasen pek cüzidir. 2 — Rus ordularının malzemesi eksilmeğe başlamıştır. 3 — Baltık bölgesinde müdafa tertibatının tahribinden, Leningrad cephesinin yakında bertaraf edilmesinden ve Ukraynanın zaptı ile Don havzasının yakında işgalinden sonra, Sovyet orduları bir daha tensik edilemeyecek ve tabiye hazırlıyamıyacaktır. 4 — Münakale hatlarının ekserisi tahrip edilmiştir. 5 — Büyük şehirlerle münakalenin inkıta neticesinde, Sovyetlerin temerküz sistemi felce uğramıştır. Ayrıca, Don bölgesine karşı yapılan taarruz, Rus cephesinin diğer aksamına yapılan Kafkas petrol sevkîyatını kısa zamanda kesecektir. Petrolsuz harbe devam etmek imkânsızdır ve Rusya, yiyecek dahi bulamayacaktır. Zira Sovyet ziraatını tamamen makineleştirmiş olup büyük miktarda petrol istihlak etmektedir. Eğer Rusya ümitsiz bir harbi uzatmak isterse; mayı mahruk fıkdanının neticesinde elli milyon insan aç kalacaktır.

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Leningrad muharebesi şiddetlendi

Londra mahafili, askeri vaziyeti nasıl görüyorlar

Londra 26 (A.A.) — (B.B.C.) Rus cephesinin her tarafında, şiddetli hücumlar ve mukabil hücumlar devam etmektedir. Leningrad muntakasında çarpışmalar gayet şiddetli bir şekil almıştır. Almanlar, binlerce tank ve tayyare kullandıkları halde hedeflerine varamıyorlar. Rus topçusu Almanları pek şiddetli bir ateşe tutuyor. Almanlar büyük zayıflara uğramışlardır. Gelen haberlere göre Ruslar Almanları 10 kilometre geri püskürtmüşler ve iki köyü geri almışlardır. İngiliz tayyareleri cepheye Rus kara kuvvetleriyle teşriki mesal ediyorlar. Diğer cepheelerde vaziyet şöyle hülasa edilebilir: Kutupta, Murmansk muntakasında Alman taarruzları akamete uğramıştır. Merkezde Ruslar, Gomele karşı mukabil taarruza meşgul bulunuyor. Mareşal Timoçenko, mukabil hücumlarına devam ediyor. Smolensk muntakasında Ruslar, Almanları Dvinanın öte tarafına atmışlardır.

Ukraynada vaziyet karanlıktır. Mareşal Budienni kuvvetleri Japora ve Gerson gibi iki mühim noktaya şiddetli hücumlarda bulunmuşlardır. Kırkımda Alman hücumları devam etmektedir. Odesa hâlâ mukavemet ediyor. Rus filosu Karadenizde hâkimiyetini muhafaza ediyor.

Timoçenko'nun hücumları

Alman kumandanlığının yarattığı vaziyeti değiştiremedi

Vichy 26 (A.A.) — Havas - Ofi askeri muharriri yazıyor: Rus cephesinde muharebelerin şiddetli azalmamıştır. Şimalde vaziyet pek karışık görünüyor. Merkezde mareşal Timoçenko oyalama teşebbüslerine devam ediyorsa da Alman müşkumadanlığı tarafından yaratılan vaziyeti değiştirmeye muvaffak olamamıştır.

Rus tebliği

Londra 26 (Radyo saat 7,15 de) — Dün gece yarısı neşredilen Rus tebliği: Dün bütün gün kuvvetlerimiz, bütün cephe boyunca muharebeye devam etmişlerdir. Salı günü 36 tayyare kaybetmemize mukabil hava muharebelerinde ve yerde 138 Alman tayyaresini tahrip ettik.

Moskovaya akın

Moskova 26 (A.A.) — (B.B.C.) Dün gece Moskova üzerinde uçan iki Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Tasarruf bonoları

25 milyon liralık ikinci parti satışa çıkarıldı

Ankara 26 (Akşam) — İkinci parti olarak 25 milyon liralık tasarruf bonusu çıkarılması hakkındaki ek kanun dün Resmi gazette intişar etmiştir. Bu tasarruf bonoları satışa çıkarılmıştır.

Roosevelt'in bir makalesi

Silâh ambargosu vaktinde kaldırılıysa harbin önüne geçilebilecekti

Nevyork 26 (A.A.) — Bugün Colliers Magazine'de neşredilmiş olan makalesinde reis Roosevelt, ezcümle şöyle demektedir: Silâhları üzerine mevzu ambargonun 1939 senesi temmuzunda kaldırılması, harbin bu kadar çabuk patlak vermesine mâni teşkil edecek kuvvetli bir âmil olacaktı.

Böyle bir fesh, harbe mâni olurdu diyemem. Almanya ile İtalya, harp patladuktan sonra bizim İngiltereye bir tek tayyare, bir tek tank ve bir tek top veremeyeceğimize çok güvenmişlerdir. Makale, şöyle devam ediyor: 1939 temmuzunda kongrenin cumhuriyetçi ve demokrat liderleri ile görüştüğüm sırada ambargonun kaldırılması lüzumunda ısrar ettim. Fakat bütün cumhuriyetçilerin ve demokratların yüzde yirmisi beşinin benim teklifimealeyhtar olduklarını gördüm. Onlar, hiç olmazsa 1942 kanun sandısından evvel Avrupada harbin patlak vermesini muhtemel görmüyorlardı.

Bu ahval ve şerait dahilinde ambargonun kaldırılması üzerinde ısrar etmeği faydasız buldum. Harbin yaklaşmakta olduğunu hissediyordum. Reis Roosevelt, netice olarak diyor ki: Yer yüzünde Nazi gayelerinin hakiki mahiyetinin tedricî surette tahakkuku, dişine, tırnağına kadar silâhlanağa ve mütearrızlara mütemadiyen mukavemet edenlere sonuna kadar yardım etmeğe azmetmiş olan Amerika milletinden tam bitaraflik ve uzaklaşma hissini tamamen ortadan kaldırmıştır.

Yugoslavyada çete harbi

Zürih 26 (A.A.) — Hersek'ten Milana çıkan Regime Fascista gazetesine gelen bir habere Sırp vatanperverlerinin Mostar muntakasında çete muharebesi yapmağa devam ettikleri bildirilmektedir.

Sırlar hiç yolu olmayan dağlarda hareket yapmakta olduklarından bunları oralardan çıkarmak çok müşkıldır.

Son günlerde vatanperverlerden mürekkep büyük bir çete etrafında muntazam bir muharebenin cereyan ettiği Adea kasabasını muhasara etmiştir.

— Adın ne?...
— Daha belli değil bayım!...
— Nasıl olur?...
— «Mehmet» mi «Mehmed» mi kimse bilmiyor!...

Necmeddin Sadak
11 ingiliz vapuru batırıldı
Berlin 25 (A.A.) — Alman kumandanlığının tebliğine göre Alman tahvilatı 11 İngiliz vapurunu batırmıştır.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Mezar mimarimiz feci bir tereddidi devresinde bulunuyor

Bu hafta içinde bir gün, Üsküdar taraflarında bir resmi dairede iş takip ediyordum. Muamelenin ilki saat kadar uzayacağını haber verdiler. Hava güzeldi. Şöyle bir dolaşmağa çıktım. Karacaahmed mezarlığının derinliğine doğru daldım.

Gezdiğim kısımlar, ada ada ayrılmıştı. Ortalarından yollar geçiyor. Yolların kenarında da kimi tıman-mağa müsait alçakça, kimi de daha yüksek duvarlar. Bu uhrevî parkların bazılarında, artık, kapısı takılmış metallerden, bazısına da demir kapılardan giriliyor. Ama şöyle, itince açılabilen kilitli kapılardan.

İçerde de hâlâ kuzusunu otlatanlar eksik değil. Şurada burada şunun bunun mergameri bir rakı şafası yaptığı kırık şişe parçalarından anlaşıyor.

Maamafih, çoğu gitti, azı kaldı demektir. Biraz daha himmet edilirse; duvarlar yükseltir, kapılar mükemmelleştirilirse, bekçi klubeleri de — diğer din salıklarının kabirlerinde olduğu derecede — sıklaştırılrsa, gazetelerimize zaman zaman aksedip tüyleri dehşetle kabartan şu ekil haberlerin köküne kibrit suyu ekilir:

«Filanca sabıkalı mezar soyucusu cebinde 63 altın dişle tevki edilmektedir.»

Yarabbi! Hafazanallah! Ne adamlar var... Bunları kim böyle yetiştirdi! Hangi iblis rehberliklerini etti! Ve vazı kanunla islahhaneler acaba nasıl bir yeni çareye başvurup sevgili ölümlerimizi şerhinden masun bulundurabilir?

Böyle düşünerek yürüyordum. Her nedense aklıma Pierre Loti'nin garpvari nesri değil de, mektepte öğrendiğimiz şu mısralar geldi:

Merhaba ey garip kabristan!
Merhaba ey cihanı tenha!
Ediyorsun fenayı dünyayı
Bir lisani sükut ile iflan...

Eski taşların önünde duruyordum. Her biri, devrelerini gayet iyi izah ediyor. Kendilerine göre bir muhit çizgisi, hacim, mermer nakışı, hüsnihat, söz ve felsefe zarafeti gösteriyorlar. Şu kavuklar, şu azize fesseleri arasında hâlâ salâbetle, vakarla duranlar pek çok.

Derken, yenilerin, hattâ yeniler arasında da en mutenaların bulunarak kısmı geldim: Yüzden fazla taş okudum. Yarasa gibi tenasüpsüz kanat açmış T harfleri mi istersiniz; orta çizgisi şimali garbinden cenubu şarkıye doğru immesi icap ederken, bilakis, şimali şarkiden cenubu garbiye doğru meyleden maleden sonra toplanarak bazı ihtikâr suçluları hakkındaki tahkikat evrakını tedkik etmiş ve suçluları Adliye'ye vermiştir. Bunlar arasında bir manav, üç manifatura, bir makara, bir tereyağı satan mağaza vardır.

Bazı ticarethane sahipleri adliye'ye verildi

Flat mürakabe teşkilâtı tarafından kömür ve odun fiatları hakkında mahallerinde yaptırılan tedkiklere alt rapor dün komisyonunda okunmuştur. Bu rapor gayet uzun olduğundan, esas fiatlar hakkındaki karar pazar-tesini günü verilecektir. Öğrendiğimize göre, bugünkü odun fiatlarının çekil başına 90 - 100 kuruş tenzili mümkün görülmektedir.

Toptan satış yapmıyanlar

Son zamanlarda İstanbul'da manifatura, lâstik, kösele ve saire üzerine toptan satışlar fevkalâde azalmıştır. Eskiden toptan iş yapan birçok müesseseler şimdi yalnız perakende satış yapmakta ve ellerindeki stokların piyasalara çıkarılmasına mâni olmaktadır. Bu vaziyetten bilhassa Anadolu'dan mal almak için şehrimize gelen tacirler müteessir oluyorlar. Çünkü bunlardan birçoğu mal almak için geldikleri halde, elleri boş olarak memleketlerine dönmek mecburiyetinde kalmaktadır.

Mürakabe teşkilâtı ellerinde mal olduğu halde saklıyan bu gibi birkaç toptancı mağaza hakkında tahkikata başlamıştır. Bu müesseseler ellerinde az miktarda mal olduğundan, idare etmek mecburiyetinde bulundukları söylenmektedir.

cuklarımızın çocukları ne diyecek...

Aman Allahım... Mezarlarımızda ağlamayacak, halimize eslenecekler, yonut kahrkayla gülecekler...
(Vâ - Nâ)

ŞEHİR

HABERLERİ

ihtikârla mücadele

Dün vilâyette bir toplantı yapıldı

İhtikârla şimdiye kadar yapılan mücadelenin verdiği neticeleri tedkik etmek üzere dün Vilâyette bir toplantı yapılmıştır. Toplantıya Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar, İaşe umum müdürü, Emniyet müdürü ve kaza kaymakamları iştirâk etmiştir. Toplantıda Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar ihtikârla mücadele işinin şimdiye kadar geçirdiği safhaları, mücadele içinde karşılaşılan müşküller birer birer sayarak, halkın muhtekirleri kontrol işine geniş şekilde iştirâkini temin etmek için alınacak tedbirleri izah etmiştir.

Bu hususta gazetelerde yapılan umumî şikâyetler üzerinde bilhassa duran Vali ve Belediye Reisi, ihtikârla mücadele işinin daha pratik bir şekilde tatbiki için bazı tedbirleri sürmüştür.

Vali ve Belediye Reisi, halkın bilhassa yakından alakadar olduğu yiyecek ve yakacak maddeleri üzerinde ihtikâr yapanların süratle yakalanması için bu maddeleri satan müesseselerin daha sık kontrol edilmesinin kati bir zaruret olduğunu söylemiştir.

Bu iş için Üsküdar kazasında yeni teşkil olunan Mürakabe heyeti faaliyete geçmiştir. Ayrıca yakalanan ve haklarında zabıt tutulan muhtekirlerin süratle cezalandırılması için Mürakabe teşkilâtının evrakı mümkün olan süratle ikinci asliye ceza mahkemesine göndermesi de karar altına alınmıştır.

Kaza kaymakamları da ellerindeki bütün vasıtalarla ihtikârla mücadele işine iştirâk edeceklerdir.

Odun, kömür

Odun fiatinin 90 - 100 kuruş indirilmesi muhtemel

Flat mürakabe teşkilâtı tarafından kömür ve odun fiatları hakkında mahallerinde yaptırılan tedkiklere alt rapor dün komisyonunda okunmuştur. Bu rapor gayet uzun olduğundan, esas fiatlar hakkındaki karar pazar-tesini günü verilecektir. Öğrendiğimize göre, bugünkü odun fiatlarının çekil başına 90 - 100 kuruş tenzili mümkün görülmektedir.

Bazı ticarethane sahipleri adliye'ye verildi

Flat mürakabe komisyonu dün öğleden sonra toplanarak bazı ihtikâr suçluları hakkındaki tahkikat evrakını tedkik etmiş ve suçluları Adliye'ye vermiştir. Bunlar arasında bir manav, üç manifatura, bir makara, bir tereyağı satan mağaza vardır.

Toptan satış yapmıyanlar

Son zamanlarda İstanbul'da manifatura, lâstik, kösele ve saire üzerine toptan satışlar fevkalâde azalmıştır. Eskiden toptan iş yapan birçok müesseseler şimdi yalnız perakende satış yapmakta ve ellerindeki stokların piyasalara çıkarılmasına mâni olmaktadır. Bu vaziyetten bilhassa Anadolu'dan mal almak için şehrimize gelen tacirler müteessir oluyorlar. Çünkü bunlardan birçoğu mal almak için geldikleri halde, elleri boş olarak memleketlerine dönmek mecburiyetinde kalmaktadır.

Mürakabe teşkilâtı ellerinde mal olduğu halde saklıyan bu gibi birkaç toptancı mağaza hakkında tahkikata başlamıştır. Bu müesseseler ellerinde az miktarda mal olduğundan, idare etmek mecburiyetinde bulundukları söylenmektedir.

cuklarımızın çocukları ne diyecek...

Aman Allahım... Mezarlarımızda ağlamayacak, halimize eslenecekler, yonut kahrkayla gülecekler...
(Vâ - Nâ)

Dil bayramı

Radyoda bir nutuk söylenecek, Halkevlerinde merasim yapılacak

Bugün, birinci Türk Dil kurultayının Dolmabahçe sarayında toplanacağı 26 Eylül 1932 gününün dokuzuncu yıldönümüne münasebetiyle, Bu münasebetle, her sene olduğu gibi, merasim yapılacaktır ve Dil bayramı kutlanacaktır.

Birinci Türk Dil kurultayının toplanacağı tarihtenberi geçen zaman zarfında lisanımız yabancı dillerin kaidelerinden günden güne kurtarılmakta, Öz türkçe söz yaratma yolları gitgide daha islek ve verimli neticeler vermektedir. Bir yandan da ders kitaplarındaki terimler türkçeleştiriliyor. Son yıl içinde Söz derleme dergisinin ikinci cildiyle Divanî Lügati Türk tercümesinin üçüncü cildi, eski Türk yazıtlarının dördüncü cildi, eski Uygur metinlerinden bazı hikâyelerle dua kitabı, Namık Kemal hakkında bir araştırma, Odise tercümesinin birinci cildi, Türk dili bibliyografyasının ilk cildi, Türk dili belleteninin dördüncü sayısı basılmıştır.

Dil bayramı münasebetiyle Ankara radyosunda bu akşam saat 18 de Dil kurumu adına bir nutuk söylenecek, Halkevlerinde merasim yapılacaktır.

Lise ve orta mektepler açıldı

İlkokullar 29 eylülde, üniversitede 31 Birinci-teşrinde açılacak

Şehrimizde dünden itibaren ortaokul ve liselerde yeni sene tedrisatına başlanmıştır. Dün okullarda ilk dersler öğretmenler talebeye ders vermemişler ve Maarif Vekilinin yeni sene tedrisatı münasebetiyle gönderdiği bir hitabeyi okumuşlardır.

Vekil bu hitabesinde talebeyi sistemli ve fazla çalışmağa davet etmekte ve bunun faydalarını tebarüz ettirmektedir.

Diğer taraftan geçen sene okulların erken tatil yapması dolayısıyla okutulamayan dersler bu yıl 28 birincitesine kadar talebeye öğretilicek ve bu dersler kanaat notlarında ehemmiyetle nazarı itibara alınacaktır.

İlkokullar ve Üniversitenin açılma tarihleri de tesbit olmuştur. Buna nazaran İstanbul Üniversitesi 31 birincitesinde ve ilkokullar da 29 eylülde açılacaktır.

Günün Ansiklopedisi

Gâve

Geçen gün bir yazımızda Gâve'nin ismi geçiyordu.

Bu adam, İran efsanelerine nazaran kahrman bir demircidir. Cemşid'i öldürüp memleketi zapteden Dahhak'a karşı kıyam etmiş, deriden olan önlüğünü bayrak ederek kendisine tâbi olan halkla beraber hücumu kalmıştır. Dahhak'ı katletti. Cemşid'in neslinden Feridunu İran tahtına oturttu.

Dahhak ile Feridun isimlerinin Hind esatirinden alınma mevhum şahıslar olduğu zannedilir. Bu itibarla Gâve de mevhum olsa gerektir. Bununla beraber, bayrak gibi kullanıldığı önlüğü, millî mukaddesat gibi saklanmış. Araplar İranı fethettikleri zaman bu bayrak, mücevheratla süslenmiş olduğu için, ganimet diye alınmıştır.

Gâve vakasını, Şemseddin Sami, bir tiyatro halinde yazmıştır.

Tramvay seferleri

Bazı mintakalarda seferlerin tahdid edilmesi muhtemel

Tramvay idaresinde görülen noksanlık dolayısıyla, şehrimizdeki bazı mintakalarda tramvay seferlerinin tahdid edilmesi muhtemeldir. Tramvay idaresi bu hususta tedkikler yapmaktadır.

Cerrahpaşa hastanesinde yeni kısımlar

Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar dün Cerrahpaşa hastanesinde tevsi olunan bevilve servisi ile yeni tesis olunan cildiye servisini gezmiştir. Bu servise derhal hasta kabulüne başlanmıştır. Yeni açılan cildiye servisi ile birlikte Cerrahpaşa hastanesi tam teşkilâtli bir hastane haline gelmiştir.

Bir kamyon Küçükçekmece köprüsünden yuvarlandı

Ahmed adında bir şoför, idare ettiği kamyonla Küçükçekmece köprüsünden geçen direkasyon bozulmuş ve kamyon aşağıya yuvarlanmıştır. Kamyonun birçok yerleri harap olmuştur. Şoför ve muavini yaralanmışlar ve hastaneye kaldırılmışlardır.

Kasapları kontrol

İstanbul Belediyesi müfettişleri ve Mürakabe bürosu memurları tarafından kasaplar devamlı bir kontrole tabi tutulmaktadır. Dün Küçükpazarda 2 ve Beyoğlunda da 2 kasap fazla fiatla et satarken yakalanmış ve derhal cezalandırılmıştır.

Taksim abidesi

Belediye tamir hakkında izahat veriyor

Taksim abidesinin temizleniş şekli matbuatta tenkid edilmişti. Belediye neşriyat müdürlüğünden bir izah notu aldık. Bunda deniyor ki:

Mesele, Belediye Fen İşleri Müdürlüğünden tahkik edildi: «Abide üzerinde, yazıda bahis mevzuu olduğu gibi, oksideleri çıkarmak suretile parlatmak veya boyamak işi yapılmamaktadır. Yapılan iş şudur:

1 - Abide, her sene olduğu gibi, bu sene de toz, toprak, çamur gibi mülevvesattan tahlir edilmektedir ve okside cilası yapılmaktadır.

2 - Abidenin kârgir olan kaidesi de, tesirâtı havayla ve bozulmak, ihlâlî etmek tehlikesine maruzdur. Bunu önlemek için, tabii vaziyetine halel getirmemek suretile süpürme nütuzuna mâni olacak müccir bir madde ile cilâlandırılmaktadır.»

İMAR FAALİYETİ

Tepebaşı'daki sinema binası ve etrafı güzelleştiriliyor

Bay Prost'un imar planı mucibince şehrimizdeki imar faaliyetine yer yer ve semt semt programa uyularak devam edilmektedir. Tepebaşı'da Şehir Tiyatrosu binasından sonra gelen Belediye malı Sinema binasının güzelleştirilmesine de başlanmıştır. Bu binanın yanındaki dükkânların yıkılmakta, sinema binası tamir edilip boyanmaktadır.

Haber aldığımız göre bu binada pek yakında yeni bir sinemanın açılış töreni yapılacak, şehrimiz yeni bir sinema daha kazanmış olacaktır.

Belediyece yıkılan dükkânların yerini tanzim edilecek, kösedeki apartmanın altındaki kahve yola kalbedilip sinema binası bütün güzelliğiyle meydana çıkacaktır.

CARDIAZOL ve diğer KNOLL

İlaçları gelmiştir. HER MİKTARDA MEVCUDDUR.

Bugün matinelere itibaren

TAKSİM sinemasında

Mevsimin ilk macera süper filmi

OLÜM GEMİSİ

Büyük Deniz ve İhtiras Dramı başlıyor.

Baş Rollerde: DICK ARLEN - ANDY DIVINE

İLAVETEN: KARİM ve PATRONUM

Büyük «SWING» Dansının muvaffakiyeti

2 güzel Film birden

Bu akşam Şehzadebaşı

T U R A N Sinema Tiyatrosunda

TIYATRO - SİNEMA - VARYETE

San'atkar NAŞİT ve arkadaşları

ÇOCUK FABRİKASI Komedi 3 Perde

Büyük varyete Numaraları

1 - Aşkın Göz Yaşları Türkçe Sözlü - Arapça şarkılı

2 - Örmek Adam WARREN HULL - Son ve heyecanlı devirleri.

Her akşam Sinema 19.15 te başlar. Sinema Tiyatroya bir bilette girilir. Her gün gündüzleri 11 den itibaren devamlı matinelere.

Bu akşam:

ŞARK

SİNEMASINDA

Bütün Şehir halkının beklediği
Büyük Aşk Filmlerinin Kralı,
Seven ve sevişenlerin filmi:

SON AYRILIŞ

Şaheserinin ilk irası şerefine
BÜYÜK GALA SUARESİ

Baş Rollerde: İdeal Çift Artist

Marianne Hoppe - Hans Sohnker

İlaveten: ŞEFFAF ODUN,

İlmi ve orijinal bir Film

Bu akşam için yerler evelden

aldırılabilir.

ÇEMBERLİTAŞ sineması

BÜYÜK BİR SÜRPRİZ

Bugün Matinelere itibaren

1 - ŞEHVET KADINI

JOSEPH CALLERA - DICK FORAN -

DONALD MECK ve ANNE NAGEL

tarafından yaratılmış emsalsiz bir şaheser

2 - ÖLÜM YARIŞI

Otomobil çalıştırmıyarak benzin alanlar

Bazı araçlar dolayısıyla otomobillerini çalıştırmıyarak garaja çeken bir kısım otomobil sahiplerinin her gün tevzi merkezlerinden karne ile benzin aldıkları ve bunları yüksek fiatlarla başka kimselere sattıkları anlaşılmıştır. İaşe teşkilâtı bu yolsuzluklar etrafında tahkikat yapmaktadır.

Otelciler otel fiatlarına zam istiyorlar

İstanbul otelcileri Belediye'ye müracaat ederek otel fiatlarına yüzde 40 zam yapılmasını istemişlerdir. İktisad müdürlüğü talebi tedkik edecektir.

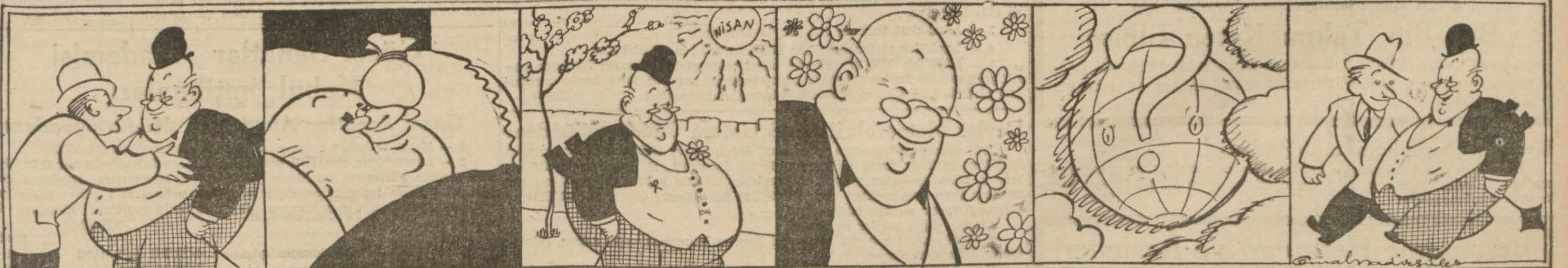
Müşterinin istediği yere gitmeyen taksilerin plâkaları alınacak

Yapılan şiddetli mücadeleye rağmen, şoförlerden şikâyetler devam etmektedir. Belediye bu itibarla mücadeleyi ve şoförlere verilen cezaları arttırmağa karar vermiştir. Müşterinin istediği yere gitmeyen taksit şoförlerinin kullandığı taksitlerin plâkaları alınacaktır.

Kaşar peyniri 145 kuruş

Flat mürakabe komisyonu dün kaşar peyniri fiatlarını yeniden tesbit etmiştir. Verilen karara göre ekstra kaşar peynirlerinin toptan kilosu 120, perakende kilosu da 145 kuruş satılacaktır.

Bay Amcaya göre...

— Bana kalırsa paramı şimdi al bay Amca...

... Ne olur ne olmaz, gözünün önünde bulunsun ...

B. A. — Zararı yok, altı ay sonra alırım!...

— Ne kadar nikbin adamsın yahu!...

... Bu zamanda değme politikacılar altı ay sonrasını temin edemezlerken sana bu garantiyi kim verdi?...

B. A. — Bizim bayan!... — ?...

B. A. — Sağlarını daha bugün altı aylık permanent yaptırdı!...

